

การพิจารณาภาพประกอบตำรา

ครั้งที่ 2/2563

รองศาสตราจารย์.ดร.ปรางทิพย์ ฉายพุทธ วิทยาการ

ผู้ช่วยอาจารย์ภิญญาพัชญ์ กิตติ์ธัญญ์ธีรกุล ผู้ลิขิต

ภาควิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การพิจารณาภาพประกอบตำรา โดย รองศาสตราจารย์.ดร.ปรางทิพย์ ฉายพุทธ ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 เวลา 10.30-12.00 น. ผ่านระบบออนไลน์ Microsoft teams รายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ภาพประกอบการเขียนตำราใช้เพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น สามารถทำให้เห็นและเข้าใจถึงสถานการณ์จริง การได้มองเห็นภาพจะทำให้เกิดความเข้าใจได้ทันที โดยไม่ต้องใช้เวลาตีความหรือทำความเข้าใจ นอกจากนี้ภาพยังถือว่าเป็นภาษาสากล การใช้ภาพประกอบจึงมีความหมายและสำคัญต่อการเขียนตำราวิชาการไม่น้อยกว่าตัวหนังสือ เนื่องจากการใช้ภาพบางภาพยังช่วยแสดงสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายออกมาเป็นภาษาเขียนได้ โดยเฉพาะภาพที่ใช้ประกอบการเขียนตำราทางการพยาบาลการเลือกใช้ภาพที่เหมาะสมจะทำให้นักศึกษาเข้าใจและมองเห็นภาพการปฏิบัติการพยาบาลได้ชัดเจนขึ้น

ความสำคัญของภาพประกอบการเขียนตำรา

ภาพประกอบการเขียนจะช่วยสื่อความหมายของการถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการเพราะภาพประกอบสามารถให้รายละเอียด และความเหมือนจริงเหนือคำบรรยายและใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ ความสำคัญของภาพประกอบสื่อสิ่งพิมพ์มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ใช้สร้างความเข้าใจ ในการอธิบายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดบางครั้งตัวอักษรที่มีข้อจำกัดที่จะบ่งบอกถึงสิ่งให้อธิบายนั้นว่าเป็นอย่างไร ในบางกรณีแม้ผู้บรรยายจะมีความสามารถในการใช้ถ้อยคำแต่ไม่อาจทำให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย เช่น การอธิบายลักษณะของท่อระบายแต่ละชนิดหลังผ่าตัดการเขียนบรรยายด้วยตัวอักษรอาจทำให้ผู้อ่านจินตนาการลักษณะของท่อระบายได้ไม่เหมือนจริง แต่หากมีภาพประกอบจะทำให้ผู้อ่านได้เห็นลักษณะของท่อระบายแต่ละชนิดที่เหมือนจริง

2. ใช้เสริมความเข้าใจ การนำภาพประกอบมาใช้ในกรณีที่ข้อความสามารถสร้างความเข้าใจได้ระดับหนึ่งแล้วแต่ไม่ชัดเจนจึงจำเป็นต้องใช้ภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การอธิบายการใช้ไม้ค้ำยันในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดทางออร์โธปิดิกส์ เป็นต้น

3. ใช้เป็นหลักฐานเพื่อบ่งบอกสิ่งของ ในการบ่งบอกอุปกรณ์ของใช้ที่ใช้ในการทำหัตถการแต่ละอย่างอาจใช้ภาพอธิบายหรือบอกถึงการเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ของใช้ ทำให้ผู้อ่านสามารถจดจำได้ทันที

ดังนั้นในการจัดทำตำราภาพที่ใช้ประกอบการเขียนนั้นจึงมีความสำคัญมาก หลักในการเลือกภาพประกอบตำราจึงพิจารณาได้ดังนี้

1. ความสอดคล้องกับเนื้อหา ภาพที่ใช้ในการประกอบการเขียนตำราแต่ละหัวข้อนั้นต้องพิจารณาถึงเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหาและภาพประกอบ เนื้อหาที่สำคัญที่ต้องการจะสื่อ และองค์ประกอบอื่นที่จะช่วยให้เกิดการรับรู้ของผู้อ่านได้ดีขึ้น

2. คุณภาพของภาพ ภาพที่นำมาใช้ทำต้นฉบับควรเป็นภาพที่มีความคมชัด หากใช้ภาพที่มีคุณภาพต่ำ อาจทำให้รายละเอียดของภาพผิดไปจากความจริง หรือเกิดภาพเบลอ ภาพไม่ชัดในแต่ละเล่มได้ อย่างไรก็ตาม ภาพที่คมชัด สวยงาม อาจไม่ใช่ภาพที่เหมาะสมในการใช้ประกอบการเขียนตำราหากภาพนั้นไม่มีความสอดคล้องหรือไม่สามารถสื่อความหมายของเนื้อหา ดังนั้นหากใช้ภาพที่ตรงตามเนื้อเรื่องจะสามารถอธิบายหรือเสริมความเนื้อเรื่องได้จึงเป็นภาพที่เหมาะสมในการนำมาใช้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามการเลือกภาพที่คมชัดก็จะทำให้องค์ประกอบของภาพชัดเจน

3. ภาพต้องไม่บิดเบือนความจริง การนำภาพมาใช้ในการประกอบการเขียนตำราการปฏิบัติการพยาบาลภาพที่นำมาใช้แต่ละหัวข้อต้องมีความถูกต้อง ไม่บิดเบือนความจริง เนื่องจากหากมีการใช้ภาพผิดอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิดได้

ประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การพิจารณาภาพประกอบตำรา ด้านการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้ ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเลือกภาพที่เหมาะสมมาใช้ในการเขียนตำราภาคปฏิบัติ คือ

1. การระดมความคิด ในการคัดเลือกภาพที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาตำราเกิดการจัดทำตำรา โดยมีวิทยากรรศ.ดร.ปราณีทิพย์ ฉายพุทธ ที่รอบรู้และเชี่ยวชาญเรื่องการทำตำราที่ได้มาตรฐานเป็นผู้นำในการอธิบายการเลือกภาพในการเขียนตำรา

2. การมีกรอบ/รูปแบบการเขียน และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนทำให้สามารถเลือกภาพที่ตรงตามเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม

3. ผู้เขียนตำราในแต่ละเรื่องได้นำภาพที่เลือกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมทำให้ได้ภาพที่มีคุณภาพ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและสามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน เกิดทักษะในการเลือกใช้ภาพประกอบเพื่อใช้ในการเขียนตำราหัวข้อต่อไป